

PATVIRTINTA
krašto apsaugos ministro
2005 m. gegužės 9 d. įsakymu Nr. V-561

LIETUVOS KARIŲ ETIKOS KODEKSAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Lietuvos karių etikos kodekso (toliau – kodeksas) paskirtis – apibrėžti pagrindines karių etikos normas (reikalavimus), kurių privaloma laikytis tarnaujant Lietuvos karo tarnyboje tiek tarnybos, tiek ne tarnybos metu.

2. Šiuo kodeksu siekiama:

2.1. formuoti aukštą karių moralę;

2.2. ugdyti dvasines karių savybes;

2.3. tobulinti karių tarpusavio santykius;

2.4. didinti karo tarnybos efektyvumą bei gerinti jos kokybę;

2.5. užtikrinti geranorišką ir drausmingą karo tarnybos aplinką;

2.6. stiprinti karių autoritetą, jų reputaciją ir kilnų pašaukimą – ginti Tėvynę bei jos nepriklausomybę.

3. Šis kodeksas taikomas:

3.1. tikrosios karo tarnybos kariams;

3.2. atsargos ir dimisijos kariams, dėvint kario uniformą.

Punkto pakeitimai:

Nr. [V-867](#), 2011-07-26, Žin., 2011, Nr. 99-4685 (2011-08-04), i. k. 1112060ISAK000V-867

4. Kodeksas parengtas vadovaujantis Lietuvos Respublikos Konstitucija, Lietuvos Respublikos krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatymu, Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymu, kitais teisės aktais.

II. PAGRINDINIAI KARIO ETIKOS PRINCIPAI

5. Lietuvos karo tarnyba grindžiama šiais etikos principais: pagarbos žmogui ir valstybei, patriotizmo ir pilietiškumo, politinio neutralumo, teisingumo, teisėtumo, atsakomybės, subordinacijos, konfidencialumo, sąžiningumo, tarpusavio pasitikėjimo, nesavanaudiškumo, nešališkumo, pavyzdingumo.

III. KARIO ELGESYS TARNYBOS METU

6. Karys, atlikdamas savo pareigas, privalo:

6.1. besąlygiškai laikytis duotos kario priesaikos;

6.2. laiku ir tiksliai vykdyti savo tiesioginio vado (viršininko) bei kitų vadų (viršininkų) įsakymus, nurodymus ir pavedimus;

6.3. žinoti jo priimamus sprendimus bei atliekamus veiksmus pagrindžiančius teisės aktus;

6.4. saugoti kario garbę, savo gerą vardą ir elgtis taip, kad savo veiksmais ar elgesiu nežemintų kario vardo;

6.5. nepeikti tiesioginio bei aukštesnių vadų (viršininkų) įsakymų ir nurodymų;

6.6. apie įsakymus ar kitokia forma duotus pavedimus, kurie prieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijai, įstatymams, kitiems teisės aktams ar kuriuos vykdant būtų sulaužyta priesaika, pranešti tiesioginiam vadui (viršininkui); tuo atveju jei juos gavo iš tiesioginio vado (viršininko), apie tai turi pranešti vado (viršininko) tiesioginiam vadui (viršininkui). Už tokių

įsakymų ar kitokios formos pavedimų davimą ar jų vykdymą kariams teisės aktų nustatyta tvarka taikoma teisinė atsakomybė;

6.7. neatlikti, neskatinti ir netoleruoti elgesio, žeminančio žmogaus orumą;

6.8. būti politiškai neutralus ir atsiriboti nuo veiksmų, kurie gali būti traktuojami kaip dalyvavimas politinėje veikloje;

6.9. gerbti ir ginti kiekvieno žmogaus orumą bei pagrindines teises ir laisves, neatsižvelgiant į jo lytį, rasę, tautybę, kalbą, kilmę, socialinę padėtį, tikėjimą, įsitikinimus ar pažiūras, amžių, lytinę orientaciją, negalią, etninę priklausomybę, religiją.

Punkto pakeitimai:

Nr. [V-874](#), 2015-08-25, paskelbta TAR 2015-08-26, i. k. 2015-13033

6.10. būti teisingas, nešališkas, užtikrinti, kad jo priimami sprendimai būtų teisėti ir objektyvūs, be savanaudiškų paskatų;

6.11. nepasiduoti asmenų įtakai, dėl kurios gali nukentėti tarnybos interesai;

6.12. vengti viešų ir privačių interesų konflikto, visus kylančius konfliktus spręsti taip, kad būtų apginti viešieji interesai;

6.13. pranešti vadui (viršininkui) ir, jam pritarus, nevykdyti užduoties, jeigu yra interesų konfliktas arba turima informacijos, jog privataus pobūdžio aplinkybės gali pakenkti tarnybos interesams;

6.14. veikti sąžiningai ir laikytis bendrųjų visuomenės ir karių mandagumo taisyklių;

6.15. tobulinti įgūdžius, reikalingus tarnybinėms pareigoms atlikti;

6.16. sutelkti visus savo gebėjimus, siekiant kuo geriau įvykdyti skirtas užduotis;

6.17. su asmenimis bendrauti mandagiai ir dalykiškai, visose situacijose išlikti santūrus ir taktiškas;

6.18. nevertoti necenzūrinių žodžių;

6.19. tobulinti savo kalbos ir bendravimo kultūrą;

6.20. tesėti duotą pažadą, nemeluoti;

6.21. rūpintis, kad jo išvaizda būtų nepriekaištinga.

7. Karys turi atminti, kad neveiklumumas, nedrausmingumas ir atsakomybės baimė yra nesuderinami su kario statusu.

IV. PAPILDOMI ETIKOS REIKALAVIMAI VADAMS (VIRŠININKAMS)

8. Vadas (viršininkas) privalo laikytis šių nuostatų:

8.1. stengtis sukurti vadovaujamame kolektyve darbingą ir draugišką aplinką, užkirsti kelią konfliktams, šalinti nesutarimų priežastis;

8.2. rūpintis kariais ir saugoti jų autoritetą;

8.3. su pavaldžiais kariais bendrauti ir nurodymus jiems duoti pagarbiai;

8.4. pastabas dėl pavaldžių karių klaidų ir darbo trūkumų reikšti korektiškai, jei įmanoma – nedalyvaujant kitiems kariams;

8.5. pastebėjus pavaldžių karių daromas klaidas, imtis neatidėliotinių veiksmų siekiant jas ištaisyti, išvengti tolesnių neigiamų padarinių;

8.6. paskirstyti darbą vadovaujamame kolektyve tolygiai, kad būtų maksimaliai panaudotos kiekvieno pavaldinio galimybės ir profesinė kvalifikacija;

8.7. įsakymus, nurodymus ar pavedimus duoti aiškius ir suprantamus;

8.8. tinkamai vertinti pavaldinių elgesį bei darbo pasiekimus, viešai pagerbti pasižymėjusius karius;

8.9. būti reiklus pavaldiniams ir visiems vienodai teisingas;

8.10. rodyti pavaldiniams gero elgesio ir teisės aktų laikymosi pavyzdį;

8.11. ugdyti pavaldinių pagarbą ir pasiaukojimą Lietuvos valstybei.

9. Iškilus neaiškumams, vadas (viršininkas) pagal turimą kompetenciją privalo pirmiausia pats pasistengti juos išsiaiškinti ir tik nepavykus pačiam šito padaryti gali kreiptis į tiesioginį savo vadą (viršininką) su prašymu padėti išsiaiškinti.

10. Vadas (viršininkas) turi veikti savarankiškai:

10.1. kai dėl kokių nors priežasčių negauta reikalingų įsakymų bei nurodymų, o aplinkybės verčia tuojau spręsti ir veikti;

10.2. kai aplinkybės nuo įsakymo davimo dienos iki jo vykdymo pasikeitė, o naujo įsakymo laiku gauti neįmanoma.

11. Kai vadas (viršininkas) veikia savo iniciatyva, jo sprendimas turi atitikti aukštesniojo vado (viršininko) sumanymą. Parodęs iniciatyvą, vadas (viršininkas) prisiima visišką atsakomybę už jos rezultatus. Iniciatyva nesuteikia teisės keisti gautąjį įsakymą savo nuožiūra be pagrįstumo. Tokia iniciatyva gali būti traktuojama kaip nepaklusnumas.

12. Vadas (viršininkas) taip pat turi veikti taip, kad jam pavaldūs kariai:

12.1. gautų teisės aktų nustatyta tvarka socialines ir kitas karo tarnybos garantijas;

12.2. galėtų atlikti pavestas funkcijas tokiomis aplinkybėmis, kurios sudarytų galimybes laikytis pagrindinių kario etikos principų;

12.3. būtų apginti ir paremti vadovybės, iškilus nepagrįstiems kaltinimams dėl pavestų funkcijų atlikimo.

V. KARIŲ TARPUSAVIO SANTYKIAI

13. Karių tarpusavio santykiai grindžiami pagarba, pasitikėjimu, sąžiningumu, tarpusavio pagalba, lygiateisiškumu, tolerancija ir taktiškumu.

14. Kariai negali varžyti vieni kitų teisių ar teikti privilegijų dėl lyties, rasės, tautybės, kilmės, kalbos, socialinės padėties, tikėjimo, amžiaus, įsitikinimų ar pažiūrų, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos.

Punkto pakeitimai:

Nr. [V-874](#), 2015-08-25, paskelbta TAR 2015-08-26, i. k. 2015-13033

15. Karys privalo vengti:

15.1. kario žeminimo ar įžeidinėjimo;

15.2. apkalbų, šmeižto skleidimo;

15.3. nesantaikos kurstymo.

16. Karys turi laikytis solidarumo su savo kolegomis, tačiau netoleruoti jų daromų teisės pažeidimų, taip pat ginti juos nuo nepagrįstos kritikos ir netinkamos įtakos.

17. Karys, bendraudamas su kolegomis, privalo elgtis pagarbiai, vadovaudamasis principu, kad kiekvienas karys turi teisę į savo nuomonę visais klausimais.

18. Tarnybos metu kilusius nesutarimus kariai turi stengtis juos išspręsti pirmiausia tarpusavyje.

19. Pastebėjęs kolegų ar tiesioginio vado (viršininko) klaidą, karys turi taktiškai (tik asmeniškai) jiems apie tai pranešti.

VI. KARIO ELGESYS NE TARNYBOS METU

20. Ne tarnybos metu karys privalo:

20.1. elgtis pagal visuotinai priimtas elgesio normas ir savo elgesiu, drausme, kultūra būti pavyzdžiu kitiems asmenims, visada prisiminti, kad pagal jo elgesį gali būti sprendžiama apie visą krašto apsaugos sistemą;

20.2. nepiktnaudžiauti einamomis pareigomis, nenaudoti dokumentų, patvirtinančių einamas pareigas ir suteiktus įgaliojimus, siekiant paveikti kitus asmenis priimti jam palankų sprendimą;

20.3. nepiktnaudžiauti alkoholiu, nevartoti psichotropinių ar narkotinių medžiagų;

20.4. privatų gyvenimą tvarkyti taip, kad nenukentėtų tarnybos interesai ir kario reputacija;

20.5. patekęs į konfliktinę situaciją, dėl kurios gali nukentėti kario reputacija, privalo nedelsdamas apie tai pranešti savo tiesioginiam vadui (viršininkui).

21. Karys turi atminti, kad jo dalyvavimas asociacijų ar kitokioje nepolitinėje veikloje, kuria siekiama puoselėti moralines, patriotines ir pilietines vertybes, turi svarbią reikšmę tiek pilietinės visuomenės, tiek visos Lietuvos, kaip demokratinės valstybės, stiprinimui bei ateities kūrimui.

VII. KODEKSO REIKALAVIMŲ LAIKYMOSI KONTROLĖ BEI ATSAKOMYBĖ UŽ REIKALAVIMŲ PAŽEIDIMUS

22. Laikytis kodekso reikalavimų – kario pareiga ir garbės reikalas, o jų pažeidimas smerkiamas ir užtraukia moralinę bei Lietuvos Respublikos kariuomenės drausmės statute nustatyta tvarka – drausminę atsakomybę.

23. Kiekvienas vadas (viršininkas) asmeniškai atsako už jam pavaldžių karių kodekso reikalavimų laikymąsi.

24. Vadas (viršininkas), sužinojęs apie jam pavaldaus kario padarytą kodekso reikalavimų pažeidimą, nedelsdamas privalo išsiaiškinti pažeidimo aplinkybes.

25. Nustatęs, kad karys padarė kodekso reikalavimų pažeidimą, vadas (viršininkas) jo atžvilgiu turi priimti vieną iš šių sprendimų:

25.1. atsižvelgdamas į pažeidimo mažareikšmiškumą, skirti žodinį įspėjimą;

25.2. pareikšti raštišką įspėjimą.

26. Tuo atveju, jei yra duomenų, kad karys galbūt pažeidė kodekso reikalavimus ir per paskutiniuosius vienerius metus jo atžvilgiu jau buvo priimtas kodekso 25.2 p. numatytas sprendimas, vadas (viršininkas) gali inicijuoti tarnybinio patikrinimo dėl galbūt padaryto drausmės pažeidimo atlikimą.

Tarnybinis patikrinimas dėl padaryto drausmės pažeidimo, drausminių nuobaudų skyrimas ir vykdymas bei skundų padavimas ir nagrinėjimas atliekami Lietuvos Respublikos kariuomenės drausmės statuto nustatyta tvarka.

27. Siekiant nustatyti kodekso reikalavimų pažeidimo aplinkybes, karių asmens duomenys tvarkomi nacionalinio saugumo ir gynybos tikslais, vadovaujantis Lietuvos Respublikos asmens duomenų, tvarkomų nusikalstamų veikų prevencijos, tyrimo, atskleidimo ar baudžiamojo persekiojimo už jas, bausmių vykdymo arba nacionalinio saugumo ar gynybos tikslais, teisinės apsaugos įstatymu, Lietuvos Respublikos krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatymu ir Lietuvos Respublikos karo prievolės įstatymu.

Informacija apie asmens duomenų tvarkymą krašto apsaugos sistemoje pateikiama Asmens duomenų tvarkymo ir duomenų subjektų teisių įgyvendinimo krašto apsaugos sistemoje taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministro 2015 m. gruodžio 3 d. įsakymu Nr. V-1253 „Dėl Asmens duomenų tvarkymo ir duomenų subjektų teisių įgyvendinimo krašto apsaugos sistemoje taisyklių patvirtinimo“ ir Krašto apsaugos ministerijos interneto svetainėje www.kam.lt.

Papildyta punktu:

Nr. [V-1005](#), 2018-10-23, paskelbta TAR 2018-10-24, i. k. 2018-16566

Punkto pakeitimai:

Nr. [V-829](#), 2020-10-15, paskelbta TAR 2020-10-16, i. k. 2020-21517

8 skyrius. Neteko galios nuo 2011-09-01

Skyriaus naikinimas:

Nr. [V-867](#), 2011-07-26, Žin. 2011, Nr. 99-4685 (2011-08-04), i. k. 1112060ISAK000V-867

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerija, Įsakymas

Nr. [V-867](#), 2011-07-26, Žin., 2011, Nr. 99-4685 (2011-08-04), i. k. 1112060ISAK000V-867

Dėl Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministro 2005 m. gegužės 8 d. įsakymo Nr. V-561 "Dėl Lietuvos karių etikos kodekso patvirtinimo" pakeitimo

2.

Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerija, Įsakymas

Nr. [V-874](#), 2015-08-25, paskelbta TAR 2015-08-26, i. k. 2015-13033

Dėl krašto apsaugos ministro 2005 m. gegužės 9 d. įsakymo Nr. V-561 „Dėl Lietuvos karių etikos kodekso patvirtinimo“ pakeitimo

3.

Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerija, Įsakymas

Nr. [V-1005](#), 2018-10-23, paskelbta TAR 2018-10-24, i. k. 2018-16566

Dėl krašto apsaugos ministro 2005 m. gegužės 9 d. įsakymo Nr. V-561 „Dėl Lietuvos karių etikos kodekso patvirtinimo“ pakeitimo

4.

Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerija, Įsakymas

Nr. [V-829](#), 2020-10-15, paskelbta TAR 2020-10-16, i. k. 2020-21517

Dėl krašto apsaugos ministro 2005 m. gegužės 9 d. įsakymo Nr. V-561 „Dėl Lietuvos karių etikos kodekso patvirtinimo“ pakeitimo

<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.256186>